

ЖАН СОЛОМОНОВ
ПРОСТО КАТО ФАСУЛ

chitanka.info

— Слушай бе, Кольо, да слагаш плочки е работа, проста като фасул. Тургаш с шпаклата малко лепило в средата и почваш да ги лепиш отдолу нагоре. На всяко къоше забождаш по едно пластмасово кръстче да ти държи фугата права. Важното е да си хванеш с либелата нивото долу на пода. После караш право нагоре. Ако плочките ти са от големите — още по-лесно. Кръстчетата можеш да ги боцкаш и по две. И като засъхне, ги вадиш. Слагаш белия цимент или какъвто там иска клиентът и — плаща, моля! А, почистваш хубаво всички следи и сваляш боклука. Обезателно! Французите не са като нас. Предаваш обекта лъснат и бръснат. Ама сега с лепилото е песен. Не е както едно време у нас със сивия цимент. Робия! Гледай сега тука да ти покажа!

Под светлината на уличната лампа (Във Франция осветлението осветява, а не маркира мястото на стълба) мъж на средна възраст чертаеше с пиронче формулата на благоденствието: „Плаща, моля!“

— Едно време слагахме кибритени клечки за тази работа, а, майсторе? — подхвърлих по посока на двамата.

— Стара технология е това, приятел. Личи си, че отдавна не си работил. В България отдавна-а-а има пластмасови кръстчета. От всички големини. Ти как мислиш, в Европата с кибритени клечки ще можем ли да влезем? Лепило, пластмасови лайсни за къошетата. Ти май ни мислиш за прости като по онова време? — подокачи се майсторът. — А ти къде насам? Или си тръгнал като нас на вечеря.

— Абе не съм много гладен, ама...

— Давай, давай — побутна ме свойски по-младият — гонят ли те — беж, дават ли ти — еж! Удари му една топла супа, пък после ще се запознаваме. Айде, че колата вече сигурно е дошла.

В тунела — вход на една голяма сграда, бяла камионетка с емблемата на една от многобройните благотворителни организации, мисля, на „Абе Пиер“, вече наистина беше свалила гостоприемно задния си капак. От отхлупения термофорен казан приятно ухаеше на грахова супа. Пред страничната врата на колата две момчета и едно момиче, облечени в якета със същата емблема, чевръсто раздаваха пластмасови купички, лъжици и пликчета с „второто“: половин багета, парче сирене, доза конфитюр и банан.

Всичко в целофанените опаковки, познати от който и да е евтин хотел.

Наредих се с моите „домакини“ с чувство на срам, примесен с любопитство. За мой късмет за първи път щях да вкуся от безплатната кухня на клошарите, без да имам право на това. Всъщност думата „клошар“ вече е влязла в архаично-романтичния речник от епохата на Едит Пиаф. Истинските клошари — бохеми, артисти, философи по своему, волни птици в бетонния град, презиращи буржоазното общество с неговите фалшиви условности... къде ги днес? При ланшния сняг! Една нова административна дума, безчувствена като душа на чиновник, е изместила онова старо понятие — СДФ (без точен домашен адрес). Затова, по-просто казано, край тези коли или в самите социални ресторанти идват хора, изпаднали зад борда на свръхмодерния лайнер на технократския ни двадесет и първи век. Тези, които вече не са млади, красиви, с поне два езика и лаптоп през рамо, са потенциални клиенти на същия казан. Изключение правят, както навсякъде, държавните чиновници и предвидливите, които са напъхали овреме по някое и друго кайме под дюшека си.

Около нас звучеше езиковата какофония, попречила някога да се довърши строежът на Вавилонската кула: полски, сърбохърватски, албански, руски, и тук-там вярното френско „р“, издаващо местния човек. Ех, какво да се прави. Далеч не всички французи могат да къпят метресите си в шампанско, помислих си с чисто нашенска „радост“. Но все пак домакините имат своя запазен дял от тортата, наречен РМИ. Месечно това прави около 300 евро и се дава на френски граждани, които по обективни причини не могат да си намерят никакво препитание. Въобще на хора, чието единствено бъдеще е тяхното минало, по думите на един приятел журналист.

Пристъпваме бавно с мудния ритъм на опашката и си говорим кой както може. „Господине“ или „госпожо“ тук няма да чуете! „Приятел“, „другар“ — нормално! Празният стомах прави хората от улицата равни. И чужди на салонната галантност. Времето тук не е пари. Времето е храна!

— Нареди се бързо отзад на опашката за закуска — прошепна ми в ухото един от новите ми познати. Дай да ти държа супата. Кольо вече държи моята.

— Ама те и закуска ли дават?

— Вятър дават! Както е сумрачно в тунела, ние отдавна счупихме едната крушка, в тарапаната свиваме още по едно пликче.

Така на заранта с нес кафето — закуската ни е готова. Ама само свали това бежаво яке, че много биеш на очи. Вземи го на ръка с подплатата навън. Ха така. Иначе, как я караш? На някой от строежите ли си?

— Абе справям се някак — смутолевих аз, и поех със сдържано кимване плика със закуската от момичето пред кашона. Позна ли ме, не ме ли позна?! Сигурно тези малки хитринки не остават незабелязани, но мълчанието е знак на съгласие. Половин багета, миниатюрното парченце сирене, увито в станиол, кутийка с една супена лъжица конфитюр, банан. Умножено по две, плюс супите! Голяма далавера направихме, няма що. Има хора по върховете, като крадат, пардон „отклоняват“ милиони, пък ние?! Вярно, на времето Жан Валжан го вкарали в каторга за един самун, ама времената вече са други. За наш късмет!

Супицата се оказа доста вкусна. Приятно топличка и гъста. Да имаше сега по една люта чушка, ама няма. И по-добре, инак ще си излапаме и хляба за утре. Ядем, разбира се, прави зад камионетката. Така случайните минувачи не ни гледат ваниците. Като че ли това не е обществена тайна. Мълчанието е и знак на съучастие. Ако пък ядем супата на тротоара, можем да си представим, че сме на една от съседните ресторантски тераси. Всичко е въпрос на гледна точка. Ама така е все пак по за предпочитане. Има и найлонов чувал за картонената посуда и боклуците. Тези хора наистина са помислили за всичко. А сега — най-приятният момент за деня — цигарка след вечеря.

— Та къде казваш, че бачкаш? — подаде ми пакета си с Малборо по-възрастният.

— На пазара съм.

— О, там сте голяма работа!

— Тежичко е малко, но храна колкото искаш. Нали знаеш. Точно в 12.30 ч. са длъжни да започнат да прибират и който си няма хладилен камион, остава по-завехналите зеленчуци и плодове в щайгите под дърветата. Искан само да си вземеш. Помня един път качих пет на колелото! (Истината беше, че помогнах на един познат да ги стегне с ластик и той ми сподели кое как. Но Кольо прие всичко това за чиста монета.)

— Абе ти затова не идваш тук. Никога не съм те виждал и в Социалния през зимата. Да не те мислим, значи. Да ти кажа ли, опитях

и аз веднъж да се примъкна малко към вашия „щанд“, ама като не съм от групата на Шаро, чистачите ме натириха бързо-бързо. Без малко да отнеса метлата по гърба.

— Ти да знаеш професия без рискове?

— А тука си много прав. Едно момче от нашите продава вестника на бездомниците „Сан Абри“, нали го знаеш. Да вземат да го нападнат трима хулигани и всичко му взели. Даже и картата, дето му виси на ревера. Сега без нея няма право да продължи да работи.

— Стига с тая черна станция, бе старец. Вие възрастните все от лошата страна на нещата гледате. Слушай, приятел, сега вече знаеш къде сме. Обаждай се да си говорим от време на време. А ако дойдеш сряда вечер, ще те срещнем с Люпи. Ония с българските цигари. Три евро пакета! Как ти се струва? Френските са седем! Идвай, ако ти се прииска да си побъбрим на български. С приятни приказки времето минава по-бързо. Ние така правим. Във фойето няма много българи, пък и там е една олелия. Има хора, ще знаеш, като се събудят и първата им работа е да надуют радиото до дупка. Черните без това не могат. Деца плачат, майки гълчат. Бардак и половина. Не ти е работа. И така сме вече от месеци. Да ти кажа ли, чиновници от ОФПРА не си дават много зор. Преди няколко дни във вестника пишело, че били претоварени — имали много молби за решаване и не могли по-бързо да отговарят. Пък и да ти отговорят, най-често ще е „не“! Тогава ще трябва да се ходи на рекур пред съда. Имаш право на два. Познавам едно семейство — Юлия и Костя, руснаци. Вече втора година се влачат от инстанция на инстанция. Ти представяш ли си?

— Абе нали всички сме минали оттам.

— Къде спиш? Ако ти трябва адреси?

— Един приятел ме е настанил засега. Временно.

— Пу-у. Има ли още такива хора? Дръж се за него. Такива са рядкост!

— Знам. А за цигарите наистина благодаря. Значи до сряда.

— Чао. До сряда!

Стари джинси и четка за зъби.

„Мария се развела с Явор. Стефан напуснал Елена. Петър и Снежана вече не живеят заедно. Не са се развели, но са решили за известно време всеки да си наеме отделно студио и да не се виждат, за да проверят чувствата си.“

Уви, това са най-често срещаните новини, които се чуват по имигрантската улица.

Къде е тайната? Няма тайна. Имиграцията не е лъжица за всяка уста. Обикновено всичко върви наопаки. Приятелите ти от детинство не са около тебе. Не работиш по професията си, която дори и да те е отегчавала, ти е давала определена сигурност. Материалните затруднения също не са нещо непознато. Говориш езика, но си оставаш чужденец и винаги ще се намери някои тъпанар да ти го припомни. Така той израства в собствените си очи. Тоест вече не е обикновен тъпанар, а Някой, който говори матерния си език по-добре от един чужденец. Слаба утеха, но това му замества Академичните палми. Е, като си до гуша в такава кал, какво по-лесно от това да смениш жена си или мъжа си. Въпрос на позиция. Така поне се успокояваш, че си направил решителна крачка напред към един нов живот. Като че ли това, дето си дошъл тук, не е било достатъчно. „Трябва всичко да се промени!“ Магическа формула в името на която толкова хора са си счупили главата.

Разнищвахме тези и други детайли на човешката комедия край басейна на един от успешите нашенци. Къща на половин час от града, мраморна камина в салона, басейн, зидана скара в задния двор за гастрономически палавости. Като си помислиш колко французи спят в общежития и се хранят от най-долните етажи на „Лидъл“. Как го беше постигнал ли? С труд! Специалист по компютри, Стоян дошъл преди години с временен договор. Бързо станал дясната ръка на собственика и след време се настанил на своя сметка. Често един малък собственик печели повече от високо квалифициран специалист, който има само заплатата си. Когато фирмата е твоя, не броиш часовете, но после можеш да си преброиш парите. Така направил и Стуци. И когато вече мислел, че се е качил на гребена на вълната, се тръшнал долу. На жена му, двадесет години по-млада от него, ѝ писнало да предъвква все едни и същи имигрантски истории (или да спи с един и същи мъж), затова един ден си спретнала багажа и го напуснала. Пренесла се при гаджетото си, французина и решила: „Нова булка, нов късмет!“ Дали пък по този начин е искала да престане да бъде чужденка? Тайна! „Хвана я чужбинската болест“ — отсече накъсо Стуци. Видимо не му беше никак леко, но как да му помогнеш?

Хубавото на тази неделя беше, че имаше нови хора. Бяха донесли малко стари вестници (за нас те винаги са нови и не са като интернета) и един свеж полъх в обичайния ни песимизъм. Новите бяха Таня, Ирина и Свилен. И тримата под тридесет години, затова, естествено, пълни със смели идеи.

Стоях малко настрана от групата край басейна. Нали все се намира някой, който да е подписал договор с небето да живее сто години и тъкмо отровата от моята лула му пречи, когато Ирина, едно от новодошлите момичета, седна с чашата си до мен:

— Стуци ми говори за теб като за много сериозен човек. Мога ли да те помоля за една малко по-специална услуга?

— Разбира се, Иринче, само не забравяй, че ни делят кажи-речи тридесетина години, та ако не е нещо много, много специално.

— Остави шегите. Сериозно е. Имам нужда от някои неща. Само гледай да не се разсмееш както преди малко те чух, че ще събереш двора. Не ми се иска да се разчува.

— Добре! Няма да се смея, каквото и да кажеш. Но да знаеш, дрога не съм пипал никога, от работа на черно вече се пазя и с...

— Чуй, чуй. Работата е много проста. Ти си същият ръст като мъжа ми.

— Трябва да е хубав мъж този щастливец. Не знаех че си женена.

— Омъжена съм, но всъщност не съм!

— Разбирам те напълно. Да ти кажа ли, и аз съм така. От доста години съм женен, но често ми се е случвало и да не съм. Жена ми не знае за тази занимлива подробност от гражданското ми състояние, разбира се.

— Добре. Ще ти кажа всичко, но гроб! Нали обеща. Виж, като дойдох в Монпелие миналото лято, шансовете ми да се закрепя тук бяха нулеви. Живеех при една приятелка и чистех в две марокански семейства на черно. С тези хора става комбина, защото и те са дошли повече или по-малко като имигранти. Но визата ми беше туристическа — само за три месеца. Продължава се, разбира се, но това не си е работа. Тогава приятелката ми ми предложи варианта „бяла сватба“.

— И колко ти излезе това удоволствие?

— Хиляда евро и всички административни такси от мен.

— Тънко си минала. Някои плащат много повече.

— Знам! Лошото е, че този глупак реши да се възползува от ситуацията. Настани се окончателно при мен, вечер заключва вратата и поставя условието — или ще спя с него, или утре сутрин няма да ме пусне да отида на работа. А наема плащах аз, нали разбираш!

Лулата, отдавна загаснала, трепереше в ръката ми. Горкото момиче. А аз го засипах с тъпите си шеги. Но стореното — сторено.

— Една сутрин го издебнах — продължи през сълзи Ирина. — Той беше вечният безработен. Хващаше се само от време на време колкото да не загуби помощта за безработни. Смених ключалката на вратата и му заковах с кабарче две нежни думи от външната страна.

— Браво! Мъжко момиче.

— Да, но от кметството не са вчерашни. Не ти дават документите веднага. Всъщност законът се сменя непрекъснато. Сега имат право да ти правят внезапни проверки! Тръшват ти се по никое време пред врата и ти си длъжен да им отвориш. Влизат и почват да ровят като плъхове. Отварят гардеробите, кухнята, хладилника. Стигат дотам, че душат и в чаршафите... Гадняри и половина.

— И ти как се оправяш?

— Никак! Докато Анри живееше вкъщи, идваха два пъти и за тях всичко си беше редовно. Нали си плащах всякак. Но като го изритах, в яда си изхвърлих и малкото парцали, с които беше дошъл. Сега ми е чистичко и подредено, но — опасно. Защото проверките могат да продължат две години. Затова и исках да те помоля. Имаш ли да ми дадеш малко твои неща. Едни стари джинси, чифт пантофи, няколко тениски и най-важното самобръсначка. Четки за зъби имам. Нали разбираш. Мога и да ги купя, въпреки че парите не са ми много, но ако вещите са нови — не хващат око.

— Добре де, но да се пренеса при тебе — не мога. Най-малкото не съм Анри Бовие нито по лице, нито по документи.

— Ясно е, че не си. Тази свиня ми се обади преди няколко дни и ми разказа играта. Съгласи се три пъти седмично да спи вкъщи. Сутрин ще се маха, защото проверките са обикновено вечер. Ако ли пък дойдат в ден, когато го няма — излязъл е с приятели и толкоз! Мъжът не е куче да го вържеш. Те си записват и идват след няколко дни. Все ще го улучат. Това ще ми струва по двадесет евро със закуската. Абе хотел си намери господинът. Само че в хотела клиентът плаща, а тук е обратното. Припомних му, че според уговорката ни е

длъжен да ме урежда във всички подобни ситуации, но той отрече. Писмен договор, естествено, нямам — тъжно се усмихна Ирина. — Но сега аз държа ключа. Обесила съм го на шията си — бръкна тя под фланелката си и извади секретен ключ, вързан на ласе, точно както правеха майките ни едно време.

— Не знам доколко това скривалище е достатъчно сигурно. Не се ли страхуваш освен това, че „мъжът ти“, пардон г-н Бовие, ще се интересува по-скоро от обвивката, отколкото от съдържанието на „касата“

— Минах вече този етап, нали ти казах! Спя в стаята, а той в антрето. Заклучвам междинната врата и спя с бидончето сълзотворен газ под възглавницата. За всеки случай! А не вярвам да е толкова див да вземе да разбива вратата. Съседите, както ги познавам, ще извикат веднага полиция. А той — какво ще обясни? За домашно насилие тук има толкова строги закони, че ще му излезе солено. Да каже за фиктивната сватба — отговаряме солидарно пред закона. Не, не. Така съм спокойна. Кажете сега за дрехите, моля ти се. Ще ти купя една бутилка хубав калвадос. Видях, че го обичаш.

— Слушай, момиче, ама ти наистина ли ми предлагаш да се напия с мъката ти? А стари парцали аз не продавам! Хайде да се чуем в понеделник. Събота или неделя ще помоля жена ми да се разрови из долапите. Все ще намерим нещо като за пред хората. Не се притеснявай. А за самообръсначката е най-лесно — имам три. Хайде сега да отидем при другите. До понеделник.

Понеделник (почивен ден за мъжа на Ирина) доставих на клиентката поръчаната стока. Има положения, в които човек понякога не знае да се смее ли, или да плаче. Всъщност, като си помислиш, прави са от кметството да ровят даже и в чаршафите. Ами ако всеки вземе да склучва „бяла сватба“. Права е и Ирина да спи с бидонче газ под възглавницата. Щом е решила да започне нов живот във Франция. Мъжът ѝ също е прав за себе си. Нали е сключил брак по сметка, а не по любов. Всички сме прави, дявол да го вземе. Всички! Без изключение! Защото този проклет живот ни е само един. И е кратък — днес те има, утре вече те няма. Затова всекиму се иска да го изживее колкото се може по-добре...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.